

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la interpretarea articolului 78 alineatul
(5) din Constituția Republicii Moldova

Nr.4-b din 29.03.96

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.22/250 din 11.04.1996

* * *

În numele Republicii Moldova
Curtea Constituțională în componența:
Pavel Barbalat - președinte
Nicolae Chiseev - judecător
Nicolae Osmochescu - judecător
Eugen Sofroni - judecător
Gheorghe Susarenco - judecător-raportor
Ion Vasilati - judecător
cu participarea Ludmilei Zadorojnii, grefier, domnului Victor Cecan, deputat în Parlament, președintele Comisiei juridice, pentru numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova - autorul sesizării, conducându-se de prevederile articolului 135 alineatul (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul cu privire la interpretarea articolului 78 alineatul (5) din Constituția Republicii Moldova.

Temei pentru examinarea dosarului, conform articolelor 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, aservit sesizarea domnului Victor Cecan, deputat în Parlament, acceptată spre examinare în fond și inclusă în ordinea de zi prin decizia Curții Constituționale din 4 martie 1996.

Examinînd sesizarea în cauză, audiind argumentele expuse în ședință, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

La 25 ianuarie 1996 domnul Victor Cecan, deputat în Parlament, a sesizat Curtea Constituțională, solicitînd interpretarea articolului 78 alineatul (5) din Constituția Republicii Moldova privind numărul de mandate pe care o persoană le poate deține în funcția de Președinte al Republicii Moldova.

În sesizarea domnului Victor Cecan se menționează că funcția de Președinte al Republicii Moldova a fost instituită la 3 septembrie 1990 prin Legea nr. 250-XII "Cu privire la instituirea funcției de Președinte al Republicii Sovietice Socialiste Moldova și la introducerea unor modificări și completări în Constituția R.S.S. Moldova".

În sesizare se mai concretizează că, în baza articolului III din Legea nominalizată, primul Președinte al republicii a fost ales de organul legislativ suprem la 3 septembrie 1990 pe un termen de cinci ani prin majoritatea simplă de voturia deputaților, iar la finele anului 1991 Președintele Republicii Moldova a fost ales pe un termen de cinci ani prin scrutin universal, egal, liber și secret conform prevederilor Legii cu privire la alegerea Președintelui Republicii Moldova din 18 septembrie 1991.

Constatănd atît faptul că prin dispoziția articolului 78 din Constituție se stabilește o nouă modalitate de alegere a Președintelui Republicii, prin care se impune interdicția de a deține această funcție pentru persoanele ce au deținut-o în timpul a două mandate consecutiv, cît și faptul că una și aceeași persoană a deținut funcția de Președinte al Republicii Moldova după alegerea sa pentru prima dată la 3 septembrie 1990 de către organul legislativ suprem și a doua oară după alegerea sa la finele anului 1991 prin scrutin prezidențial, subiectul sesizării solicită Curții Constituționale interpretarea articolului 78 alineatul (5) din Constituție în partea privind răsfrîngerea acestei norme constituționale asupra persoanei care a deținut funcția de

Președinte al Republicii Moldova în ordinea expusă.

Examinînd în ședința Curții argumentele expuse în sesizare, materialele dosarului în cauză, Curtea Constituțională pornește de la faptul că Republica Moldova ca stat suveran, independent și democratic a apărut la 27 august 1991 în baza Declarației de independență a Republicii Moldova, adoptată de Parlamentul Republicii Moldova.

Curtea Constituțională consideră că faptul instituirii funcției de Președinte al Republicii Sovietice Socialiste Moldova și al introducerii modificărilor și completărilor respective în Constituția R.S.S. Moldova prin Legea din 3 septembrie 1990 nr. 250-XII nu a produs efectul juridic de instituire a funcției de șef al statului Republica Moldova, deoarece atît la acel moment, cît și în perioada de pînă la 27 august 1991, nu exista statul Republica Moldova - stat suveran și independent, unitar și indivizibil - subiect al comunității statelor lumii, iar teritoriul ocupat în prezent de acest stat era parte componentă a altui stat, care se numea Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.

În baza acestor argumente Curtea Constituțională concluzionează că pînă la 15 ianuarie 1992, data depunerii jurămîntului de către Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, ales la 8 decembrie 1991 prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat - nici o persoană nu a exercitat un mandat de șef al statului Republica Moldova.

De altfel, concluzia că primul mandat de Președinte al Republicii Moldova în istoria acestui stat este cel exercitat de actualul șef al statului se bazează și pe faptul că Președintele în exercițiu a fost pentru prima oară ales prin vot universal, egal direct, secret și liber exprimat, principii general recunoscute și stipulate atît în actuala Constituție, cît și în Constituția din 15 aprilie 1978 cu modificările și completările ulterioare, care a acționat pînă la 27 august 1994.

Prevederile articolului III titlul VII Dispoziții finale și tranzitorii din Constituție, care stipulează că "Președintele Republicii Moldova, ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în condițiile pluralismului politic și pluripartitismului, pe un termen de cinci ani, conform Legii din 18 septembrie 1991 cu privire la alegerea Președintelui Republicii Moldova, rămîne în funcție pînă la expirarea mandatului pentru care a fost ales, ne demonstrează că prin legea menționată s-a pus baza juridică a primului mandat de șef al statului Republica Moldova.

Prevederile articolului 78 alineatul (5) din Constituție stabilesc restricții asupra exercitării consecutive a mai mult de două mandate prezidențiale de către una și aceeași persoană. De aceea Curtea Constituțională respinge, ca lipsită de suport juridic, o posibilă interpretare, potrivit căreia Președintele în exercițiu nu ar putea candida pentru un nou mandat. Acest lucru ar fi neconform cu întreaga structură a drepturilor politice de care beneficiază toți cetățenii, în limita prevederilor articolului 38 alineatul (3) din Constituție. O asemenea interpretare nu este atestată, de altfel, nicăieri în dreptul comparat.

Textul articolului 78 din Constituție stabilește interdicțiile speciale pentru candidatura la președinție, toate reglementările complementare ale alegerilor prezidențiale urmînd să fie detaliate prin lege specială.

Avînd în vedere cele expuse, în temeiul articolului 140 din Constituția Republicii Moldova, articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Pentru motivele menționate, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Dat fiind faptul că statul Republica Moldova a fost proclamat în baza Declarației de independență la 27 august 1991, primul mandat de Președinte al Republicii Moldova se exercită începînd cu 15 ianuarie 1992, data depunerii jurămîntului de către Președintele în exercițiu al Republicii Moldova, ales la 8 decembrie 1991 prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

2. Prezenta hotărîre intră în vigoare la data adoptării, este definitivă, nu poate fi atacată și va fi publicată în Monitorul Oficial

al Republicii Moldova în termen de 10 zile de la data adoptării.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 29 martie 1996.
Nr. 4 b.